

Re: Skógrækt í landi Litlu-Borgar - ósk um viðbrögð við svörum framkvæmdaraðila

Búið til	3.6.2024 15:36:07
Höfundur	Snorri Sigurðsson
Sent	3.6.2024 15:35:58
Tilheyrir	202402-0038 - Skógrækt í landi Litlu-Borgar

Efni

Re: Skógrækt í landi Litlu-Borgar - ósk um viðbrögð við svörum framkvæmdaraðila

Upplýsingar

Vinnsla

Sent	3.6.2024 15:35:58	Staða	Innflutt
Eigandi		Tímamörk	
Skjalalykill	4.2.3 Umsagnir um skipulagstillögur		
Lykilorð			

Þátttakendur

Frá	Snorri Sigurðsson - NI (Snorri.Sigurdsson@ni.is)
Til	Johanna.H.Einarsdottir@skipulag.is
Bcc	Anna.Sveinsdottir@ni.is, Borgny.Katrinardottir@ni.is, Olga.K.Vilmundardottir@ni.is

Innihald

Góðan dag,

Tilvísun í mál nr. 202402-0038.

Vísað er í tölvubréf frá Skipulagsstofnun sem barst þann 22. maí 2024. Þar er óskað eftir viðbrögðum Náttúrufræðistofnunar við svörum framkvæmdaraðila við athugasemdum Náttúrufræðistofnunar varðandi framkvæmd á skógrækt í landi Litlu-Borgar í Húnaþingi vestra. Náttúrufræðistofnun veitti umsögn um matsskyldu framkvæmdarinnar þann 12. mars 2024 og taldi að framkvæmdin ætti að vera háð mati á umhverfisáhrifum.

Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér svör framkvæmdaraðila, sem og svör hans við athugasemdum Umhverfisstofnunar og fleiri aðila. Um ítarleg og frekar vönduð svör er að ræða að mati

Náttúrufræðistofnunar og margt áhugavert sem þar kemur fram. Náttúrufræðistofnun telur ekki ástæðu til að bregðast sérstaklega við öllum svörum framkvæmdaraðila en eftirfarandi eru viðbrögð við þeim atriðum sem skipta mestu máli að mati stofnunarinnar.

Fuglalíf:

Í umsögn sinni benti Náttúrufræðistofnun á að svæðið sem stendur til að stunda skógrækt á einkennist af mósaík votlendis og þurrlendis en slíkt land geti staðið undir miklu fuglalífi, og að talningar frá sambærilegum svæðum í grennd við fyrirhugaða skógrækt hafi sýnt háan þéttleika vaðfugla. Framkvæmdaraðili telur að æskilegt væri að tiltaka nánar hvaða svæði þetta eru svo hægt sé að leggja á það mat.

Um er að ræða tvö svæði, í Kolþernumýri og í Melrakkadal. Talið var á samtals 32 punktum og tvö ár í röð (2012 og 2013). Sjá hrátalningagögn í viðhengi. Að mati Náttúrufræðistofnunar væri æskilegast að framkvæma mófuglatalningar á skógræktarsvæðinu til að hafa sem bestu upplýsingar um hvort þéttleiki sé

sérstaklega hár á svæðinu í samanburði við sambærileg svæði eða ekki. Slíkar talningar ættu alltaf að fara fram þegar um svo stór svæði er að ræða og þegar gróðurfar svæðanna er þess eðlis að líklegt sé að mófuglavarp sé til staðar.

Sem svar við ábendingu Ní um að þær vaðfuglategundir sem gætu orðið fyrir neikvæðum áhrifum væru flestar ábyrgðartegundir hér á landi svaraði framkvæmdaraðili á þá leið að fimm slíkar ábyrgðartegundir væru líklegar til að finnast á skógræktarsvæðinu, lóupræll, spói, heiðlóa, jaðrakan og stelkur og tók framkvæmdaraðili undir þau sjónarmið Ní að líklegt væri að þessar tegundir myndu hörfa af svæðinu við skógræktina. Hins vegar taldi hann að stofnar þessara tegunda standi tiltölulega sterkt hér á landi.

Náttúrufræðistofnun vill benda á að þótt samfelld vöktun á vaðfuglum sé tiltölulega skammt á veg komin á landsvísu þá benda lengstu seríurnar til þess að fækkun sé að eiga sér stað hjá sumum tegundum.

Vissulega hefur þessi einstaka framkvæmd ekki úrslitaáhrif þar á en líta þarf til samlegðaráhrifa ólíkra framkvæmda í því sambandi þar sem víða verið gengið mikið á búsvæði vaðfugla og því er mikilvægt að við skipulag sé leitast við að hlífa sem stærstum samfelldum búsvæðum vaðfugla við framkvæmdum.

Athugasemdir hafa m.a. borist frá Bernarsamningnum um að varast skal að skógrækt ógni mikilvægum búsvæðum. Aftur, það væri öruggast að framkvæma mat á þéttleika og tegundafjölbreytni vaðfugla og annarra mófugla á svæðinu til að hafa góðar upplýsingar um þetta tiltekna svæði.

Framkvæmdaraðili mótmælir ekki athugasemdum Ní um jaðaráhrif skógræktar á tiltekna vaðfuglategundir en að það sé ekki hægt að fullyrða frekar um það nema fyrir þá fugla sem séu á svæðinu.

Náttúrufræðistofnun telur ekki þörf á að bregðast við þessu nema taka undir með framkvæmdaraðila um að þetta eigi að sjálfsögðu við um þær tegundir sem á svæðinu finnast og þess vegna sé full ástæða fyrir því að kortleggja það betur.

Framkvæmdaraðili telur ekki mikið um rjúpu á svæðinu og lítill ástæða til að hafa áhyggjur af áhrifum skógræktarinnar á rjúpu.

Ní hefur ekki frekari upplýsingar um þéttleika rjúpu á svæðinu.

Almennt tekur framkvæmdaraðili undir með Náttúrufræðistofnun að skógræktin sé líkleg til að hafa töluverð áhrif á fuglalíf. Ekki er því ástæða til að dvelja frekar við svör hans um það atriði en ítreka má mikilvægi þess að hafa betri upplýsingar um fuglalíf skógræktarsvæðisins til að geta sagt með vissu hver staðbundnu áhrifin verða og hvað það segir um hversu heppilegt þetta svæði er fyrir skógrækt með tilliti til þeirra fuglategunda sem líklegast er að verði fyrir neikvæðum áhrifum.

Gróðurfar:

Ljóst er að mismunandi skilningur er á hugtakinu deiglendi og er ágætlega farið yfir þetta í svörum framkvæmdaraðila. Þar sem úttekt skógfræðings á gróðurfari svæðisins notaði aðra aðferðafræði við greiningu þess en vistgerðaflokkun Ní sem vistgerðakortið er byggt á, og ljóst að vistgerðakortið þyrfti að bæta á svæðinu, þá er erfitt að gera samanburð á þessu án þess að fara í frekari vettvangsvinnu með það að markmiði að meta áhrif skógræktar á einstakar vistgerðir.

Þar sem ákvörðun hefur verið tekin um að gróðursetja ekki í neitt deiglendi eða votlendi var ekki metin þörf á að kortleggja þau svæði frekar og að mati Náttúrufræðistofnunar getur það legið milli hluta. Hins vegar má benda á að sumar gras- og mólendisvistgerðir geta haft hátt verndargildi einnig. Betri kortlagning/samsvörun við vistgerðarkortið myndi því aðstoða við að taka tillit til þess við skipulag skógræktarinnar.

Framkvæmdaraðili telur enga hættu á að gróðursetning í votlendi muni raska vatnsbúskap.

Þar sem ekki er stefnt að gróðursetningu í votlendi er óþarfi að dvelja frekar við það en huga þarf að jaðaráhrifum við skipulag skógræktarinnar.

Líffræðileg fjölbreytni:

Þó framkvæmdaraðili taki undir að skógrækt muni breyta vistkerfum þá mótmælir hann því að skógrækt muni fela í sér rýrnun á líffræðilegri fjölbreytni. Skógurinn muni ekki verða einsleitt samansafn trjáa heldur tegundaauðugt búsvæði sérstaklega þar sem stefnt er að því að skipuleggja skógrækt með alls 5 yfirtegundum trjáa.

Náttúrufræðistofnun telur mikilvægt að gerður sé greinarmunur á náttúrulegum vistkerfum og vistkerfum sem er breytt viljandi með ræktun tiltekinna tegunda. Vissulega geta ræktaðir skógar verið frjósöm og lífauðug vistkerfi og mikilvæg búsvæði fyrir alls konar lífverutegundir. Um það er ekki deilt og í þeim tilfellum er það sannarlega betra að vera með fjölbreytt samansafn ræktaðra trjáa til að forðast einsleitni. Þess vegna skiptir máli hvernig skógrækt er skipulögð og framkvæmd og Náttúrufræðistofnun er alla jafna fylgjandi fjölbreyttari tegundavali en ekki, nema ef tegundirnar séu líklegar til að verða ágengar og dreifa sér út fyrir skógræktarsvæðin. En huga þarf vandlega að því með tilliti til staðsetningar og umfangs skógræktar hvort og hvernig verndargildi lífríkisins sem fyrir er verður fyrir áhrifum og forðast að raska þeirri náttúru sem metin er með hátt verndargildi.

Mörg önnur mannmótuð vistkerfi geta verið góð búsvæði sömuleiðis t.d. ræktuð tún, skrudgarðar, þéttbýlissvæði jafnvel. Það er hið besta mál en þegar náttúrulegum vistkerfum sem eru lítið mótuð af mannavöldum er fórnað fyrir mannmótuð vistkerfi þarf að taka tillit til þess sem er fórnað og verndargildi þess. Þar skiptir ekki einungis máli að leggja mat á tegundafjölbreytni því náttúruleg vistkerfi geta verið með fáar tegundir í samanburði við mannmótuð vistkerfi en samt metin með hátt verndargildi t.d. vegna sérstöðu eða mikilvægis fyrir tiltekna tegundir. Náttúrufræðistofnun hefur metið verndargildi vistgerða á landi sem og skilgreint tegundir fugla sem teljast ábyrgðartegundir og því sérstaklega mikilvægt að huga að

verndun þeirra. Einnig hafa verið skilgreindar tegundir plantna sem eru metnar í hættu. Því miður vantar betri upplýsingar fyrir marga lífveruhópa s.s. skordýr og sveppi varðandi verndargildi. Vega þarf og meta hvenær réttlætanlegt sé (og hversu mikið) að náttúrulegum vistkerfum sé fórnað fyrir aðra landnotkun þ.m.t. skógrækt.

Samantekt:

Að mati Náttúrufræðistofnunar myndi mat á umhverfisáhrifum gagnast við að framkvæma nákvæmari greiningu á svæðinu sem skilgreint hefur verið fyrir skógrækt, sérstaklega með tilliti til fuglalífs en erfitt er að meta gildi svæðisins fyrir fugla án staðbundinna gagna. Margt við eðli svæðisins gefur til kynna að mófuglalíf geti verið mjög auðugt og telur Náttúrufræðistofnun það vega þyngst við frekari ákvarðanatöku um framkvæmdina að bætt sér úr upplýsingum um fuglalíf svæðisins en betri upplýsingar munu gagnast varðandi framkvæmd og skipulag skógræktarinnar og haft áhrif á staðarval og umfang. Mögulega er hægt að bæta upplýsingar um fuglalíf án þess að fara í fullt mat á umhverfisáhrifum.

Mat á umhverfisáhrifum myndi einnig gefa tækifæri fyrir ítarlegri gróðurfarsgreiningu og betri samræmingu við vistgerðakort NÍ. Framkvæmdaraðili telur sig hafa nú þegar aðlagð sín áform að því að raska ekki gróðri með hátt verndargildi og er hægt að taka undir það að hluta til s.s. varðandi votlendið. Ekki er hægt að útiloka neikvæð áhrif á gras- og mólendisvistgerðir með hátt verndargildi og huga þarf að jaðaráhrifum kringum votlendissvæði. Náttúrufræðistofnun telur þó brýnna að bætt sé úr upplýsingum um fuglalíf.

Þá má benda á að Umhverfisstofnun benti á landslagsáhrif skógræktarinnar en framkvæmdaraðili var ekki sammála því mati. Í mati á umhverfisáhrifum væri tækifæri fyrir ítarlegri greiningu á landslagsáhrifum t.d. með notkun ásyndarmynda. Slíkt má telja sérstaklega mikilvægt vegna staðsetningar svæðisins innan afmörkunar svæðis á C-hluta náttúruminjasráð og er það svæði skráð þar ekki síst vegna landslags.

Framkvæmdaraðili virðist taka tillit til landslagsáhrifa í skipulagi skógræktarinnar nú þegar að einhverju leyti en sannarlega mætti bæta úr því enn frekar með ítarlegra mati á landslagsáhrifunum.

Við mat á hvort þörf sé á umhverfismati er mikilvægast að horfa til umfangs framkvæmdarinnar og hvort og hvernig best sé að því staðið að minnka óvissu um umhverfisáhrif hennar.

Virðingarfyllst,

Snorri Sigurðsson

Sviðsstjóri náttúruverndarsviðs / Head of Division, Nature Protection

.....
Náttúrufræðistofnun Íslands / Icelandic Institute of Natural History

Urriðaholtsstræti 6-8, 220 Garðabær.

Sími/Tel: (354) 5 900 500. www.ni.is (<http://www.ni.is/>)

NÁTTÚRUFRAEÐISTOFNUN ÍSLANDS

From: "Jóhanna Hrund Einarsdóttir - SLS" <Johanna.H.Einarsdottir@skipulag.is>

To: "Náttúrufræðistofnun Íslands - NI" <ni@ni.is>; "Borgný Katrínardóttir - NI" <Borgny.Katrinardottir@ni.is>

CC:

Subject: Skógrækt í landi Litlu-Borgar - ósk um viðbrögð við svörum framkvæmdaraðila

Date: 22.5.2024 14:00:25

Góðan dag

Ég er að vinna í því að skrifa ákvörðun varðandi skógrækt í landi Litlu-Borgar sem þið veittuð umsögn um dags. 12 mars 2024 þar sem þið teljið framkvæmdina vera háða mati á umhverfisáhrifum. Mig langaði að óska eftir viðbrögðum ykkar við svörum framkvæmdaraðila, breyta þær upplýsingar sem þar koma fram einhverju um afstöðu ykkar til matskyldu framkvæmdarinnar?

Með kveðju,

Jóhanna Hrund

Jóhanna Hrund Einarsdóttir

Sérfræðingur, svið umhverfismats / Specialist, Environmental Assessments

Skipulagsstofnun - National Planning Agency

Borgartún 7b, 105 Reykjavík, Ísland – Iceland

sími 595 4100

Johanna.H.Einarsdottir@skipulag.is (mailto:Johanna.H.Einarsdottir@skipulag.is)

www.skipulag.is (https://eur04.safelinks.protection.outlook.com/?

url=http%3A%2F%2Fwww.skipulag.is%2F&data=05%7C02%7Cni%40ni.is%7C2a60c667bbca4797bb2008dc7a676535%7C764a306d0a6845ad9f076f1804447cd4%7C0%7C0%7C638519832250391745%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljoIMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6IjEhaWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=%2BBbXV7ldsPW%2FW2PjiE3mje1NEuXyPoWJUwrjVKB9jaQ%3D&reserved=0)

www.facebook.com/skipulagsstofnun (https://eur04.safelinks.protection.outlook.com/?

url=http%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2Fskipulagsstofnun&data=05%7C02%7Cni%40ni.is%7C2a60c667bbca4797bb2008dc7a676535%7C764a306d0a6845ad9f076f1804447cd4%7C0%7C0%7C638519832250404635%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljoIMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6IjEhaWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=dty4QU7Vy3yozuLA0PTvE2SrVv2JhAtMKDkzwaqRn4Y%3D&reserved=0)

Viðhengi

Mófuglatalningar_Vesturhóp_Víðidalur.xlsx (44 KB)